

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่องการพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมอัตมโนทัศน์สำหรับเด็กกำพร้าวัยอนุบาลในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท กรุงเทพมหานคร ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

1) การเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนดำเนินการใช้โปรแกรมฯ โดยวัดอัตมโนทัศน์ของเด็กกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วยแบบวัดอัตมโนทัศน์แบบสังเกตพฤติกรรมและแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2) การเก็บรวบรวมข้อมูลหลังดำเนินการใช้โปรแกรมฯ โดยวัดอัตมโนทัศน์ของเด็กกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วยแบบวัดอัตมโนทัศน์แบบสังเกตพฤติกรรมและแบบสัมภาษณ์ชุดเดิม นอกจากนี้ยังเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของโปรแกรมฯ จากนักพัฒนาการและผู้ดูแลเด็กซึ่งมีส่วนร่วมในการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ ตลอดจนการทดลองใช้โปรแกรมฯ หลังจากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดที่ได้มาวิเคราะห์ สรุปผลเพื่อปรับปรุงและนำเสนอโปรแกรมฯ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าทางสถิติของคะแนนอัตมโนทัศน์ของเด็กกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของโปรแกรมฯ จากนักพัฒนาการและผู้ดูแลเด็ก

1.1 ผลการวิเคราะห์ค่าทางสถิติของคะแนนอัตมโนทัศน์ของเด็กกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจากแบบวัดอัตมโนทัศน์ของเด็กวัยอนุบาล

1.1.1 ผลการเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของคะแนนอัตมโนทัศน์หลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจากแบบวัดอัตมโนทัศน์ของเด็กวัยอนุบาล

1.1.2 ผลการเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของคะแนนอัตมโนทัศน์ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองจากแบบวัดอัตมโนทัศน์ของเด็กวัยอนุบาล

1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสังเกตพฤติกรรมและแบบสัมภาษณ์อัตมโนทัศน์ของเด็กวัยอนุบาล

1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของโปรแกรมฯ จากนักพัฒนาการและผู้ดูแลเด็ก

ตอนที่ 2 การนำเสนอโปรแกรมส่งเสริมอัตมโนทัศน์สำหรับเด็กกำพร้าวัยอนุบาลในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท กรุงเทพมหานคร

รายละเอียดของผลการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าทางสถิติของคะแนนอัตมโนทัศน์ของเด็กกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของโปรแกรมฯ จากนักพัฒนาการและผู้ดูแลเด็ก

1.1 ผลการวิเคราะห์ค่าทางสถิติของคะแนนอัตมโนทัศน์ของเด็กกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

1.1.1 ผลการเปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนอัตมโนทัศน์หลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t-test) รายละเอียดผลการ วิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอในตารางที่ 9 ดังนี้

ตารางที่ 9 ผลการเปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนอัตมโนทัศน์หลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	X	S.D.	t
กลุ่มทดลอง	12.67	1.56	6.98*
กลุ่มควบคุม	8.2	1.81	

*P < .01 ($t_{4} = 2.97$)

จากตารางที่ 9 พบว่า ค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนอัตมโนทัศน์หลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนอัตมโนทัศน์หลังการทดลองของเด็กกลุ่มทดลองสูงกว่าเด็กกลุ่มควบคุม แสดงว่าหลังการทดลองเด็กที่เรียนโดยใช้โปรแกรมส่งเสริมอัตมโนทัศน์สำหรับเด็กกำพร้าวัยอนุบาล มีคะแนนอัตมโนทัศน์สูงกว่าเด็กที่เรียนตามแผนการจัดกิจกรรมปกติ

1.1.2 ผลการเปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนอัตมโนทัศน์ก่อนและหลัง การทดลองของกลุ่มทดลอง วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t-test) รายละเอียดผลการวิเคราะห์ ข้อมูลนำเสนอในตารางที่ 10 ดังนี้

ตารางที่ 10 ผลการเปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนอัตมโนทัศน์ก่อนและหลังการ ทดลองของกลุ่มทดลอง

ระยะเวลา	\bar{X}	S.D.	t
ก่อนทดลอง	7.87	1.74	12.09*
หลังทดลอง	12.67	1.56	

*P < .01 ($t_{14} = 2.97$)

จากตารางที่ 10 พบว่า ค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนอัตมโนทัศน์ก่อนและหลัง การทดลองของกลุ่มทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า เด็กที่เรียน โดยใช้โปรแกรมส่งเสริมอัตมโนทัศน์สำหรับเด็กกำพร้าวัยอนุบาล หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการ ทดลอง

1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสังเกตพฤติกรรมและแบบสัมภาษณ์อัตโนมัติของเด็กวัยอนุบาล

การสังเกตพฤติกรรมและการสัมภาษณ์เด็กกำพร้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เป็นส่วนประกอบในการพิจารณาถึงการส่งเสริมอัตโนมัติของโปรแกรมฯ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งการนำเสนอข้อมูลส่วนใหญ่จะเป็นการรายงานผลการวิเคราะห์เชิงบรรยายถึงพฤติกรรม ความคิดเห็น และความรู้สึกที่เด็กมีต่อตนเองของเด็กกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 4 ด้าน คือ

1.2.1 อัตโนมัติด้านร่างกาย

จากการสังเกตพฤติกรรมของเด็กกลุ่มทดลองพบว่า ประมาณร้อยละ 91 เด็กสามารถพูด ใช้สรรพนามและแสดงบทบาทที่เหมาะสมกับเพศของตน บอกถึงรูปร่าง หน้าตาของตนเองและรู้จักดูแลรักษาสุขภาพอนามัยของตนเอง โดยเด็กจะพยายามช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันต่างๆ เช่น การอาบน้ำ การแต่งกาย และการรับประทานอาหาร เป็นต้น รวมทั้ง รู้จักและเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย ขณะที่เด็กกลุ่มควบคุมประมาณร้อยละ 30 ไม่สามารถบอกถึงรูปร่าง หน้าตาของตนเอง รวมทั้งพยายามเรียกร้องให้ผู้ดูแลเด็กช่วยเหลือตนเองในเรื่องต่างๆ เช่น การแต่งกาย การรับประทานอาหาร และการล้างหน้า แปรงฟัน เป็นต้น

จากการสัมภาษณ์กลุ่มทดลองพบว่า เด็กมีความพึงพอใจในตนเอง เรื่องเพศ รูปร่างหน้าตา สุขภาพอนามัยและความแข็งแรงของร่างกาย ส่วนในกลุ่มควบคุม พบว่าร้อยละ 40 ไม่พอใจในตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องสุขภาพอนามัย

1.2.2 อัตโนมัติด้านความสามารถ

จากการสังเกตพฤติกรรมของเด็กกลุ่มทดลอง พบว่า ร้อยละ 90 เด็กสามารถแสดงความคิดเห็น มีความมั่นใจในการทำกิจกรรมต่างๆ กล้าอาสาสมัครออกมาทำกิจกรรม รวมทั้งเมื่อทำกิจกรรมได้สำเร็จเด็กจะแสดงความภูมิใจในความสามารถของตนเอง ขณะที่เด็กกลุ่มควบคุมร้อยละ 60 ยังขาดความมั่นใจในการแสดงความคิดเห็นและการทำกิจกรรม รวมทั้งไม่แสดงออกถึงความกระตือรือร้น และความภูมิใจในการทำกิจกรรม

จากการสัมภาษณ์กลุ่มทดลองพบว่า ร้อยละ 90 พึงพอใจในความสามารถของตนเองในการกล้าแสดงออก และความสำเร็จในการทำกิจกรรม ส่วนในกลุ่มควบคุม ร้อยละ 40 ที่เด็กบอกว่าไม่ชอบที่ตนเองขาดความมั่นใจ และไม่กล้าแสดงออก

1.2.3 อึดทนในทัศนด้านสังคม

จากการสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มทดลองพบว่า ร้อยละ 100 เด็กสามารถทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ให้ความร่วมมือ ให้ความช่วยเหลือเพื่อน ยอมรับและปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่มในการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนได้ รวมทั้งรู้จักแบ่งปันสิ่งของให้กับผู้อื่น ในขณะที่กลุ่มควบคุม ร้อยละ 60 เด็กมีพฤติกรรมที่ไม่ช่วยเหลือ ไม่ยอมแบ่งปันสิ่งของให้กับผู้อื่น นอกจากนี้ยังพบว่า เด็กไม่เข้าใจ ฝ่าฝืน และไม่ยอมปฏิบัติตามข้อตกลงในการทำกิจกรรม

จากการสัมภาษณ์กลุ่มทดลองพบว่า ร้อยละ 100 ตอบว่า ตนเองพึงพอใจที่ได้เล่นกับเพื่อน ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ให้ความช่วยเหลือ แบ่งปันสิ่งต่างๆ ให้กับเพื่อน ในขณะที่เด็กกลุ่มควบคุมร้อยละ 30 ตอบว่าอยากให้ตนเองเล่นคนเดียวมากกว่าเพราะกลัวเพื่อนแย่งของเล่น และหากเพื่อนต้องการความช่วยเหลือตนจะไม่อยากให้ความช่วยเหลือแต่จะดูเฉยๆ

1.2.4 อึดทนในทัศนด้านอารมณ์

จากการสังเกตพฤติกรรมของเด็กกลุ่มทดลองพบว่า ประมาณร้อยละ 93 เด็กแสดงอารมณ์ร่าเริง เบิกบาน ยิ้มแย้มแจ่มใส และแสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึกได้อย่างเหมาะสม ขณะที่ เด็กกลุ่มควบคุม ร้อยละ 30 จะแสดงอารมณ์ก้าวร้าว ขุนเขี้ยว เอาแต่ใจตนเอง และร้องไห้งอแง

จากการสัมภาษณ์ กลุ่มทดลองพบว่า เด็กส่วนใหญ่ ประมาณร้อยละ 90 จะตอบว่า ตนเองมีอารมณ์ดี ร่าเริงและอยากให้ตนเองมีอารมณ์อย่างนี้ตลอด ส่วนในกลุ่มควบคุมประมาณร้อยละ 30 ตอบว่าตนเองเสียใจ ไม่พอใจเวลาที่ไม่มีคนสนใจ บางครั้งอยากร้องไห้และไม่อยากให้ตนเองมีอารมณ์อย่างนี้ อยากเป็นคนร่าเริง มีความสุข

1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของโปรแกรมส่งเสริมอัตมโนทัศน์สำหรับเด็กกำพร้าวัยอนุบาลในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท กรุงเทพมหานคร จากนักพัฒนาการและผู้ดูแลเด็ก

ผู้วิจัยได้ทำการประเมินระดับความเหมาะสมของโปรแกรมฯ โดยขอความร่วมมือจากนักพัฒนาการ และผู้ดูแลเด็กที่เข้าร่วมสังเกตการณ์ทดลองใช้โปรแกรมฯ เป็นผู้ประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมฯ ซึ่งผู้วิจัยได้รับความร่วมมือจากนักพัฒนาการ และผู้ดูแลเด็กรวมทั้งสิ้น 16 ท่านดังตารางที่ 11 ดังนี้

ตารางที่ 11 แสดงจำนวน และประเภทของผู้ประเมินระดับความเหมาะสมของโปรแกรมฯ

ประเภทของผู้ประเมิน	จำนวน
นักพัฒนาการ	2
ผู้ดูแลเด็ก	14
รวม	16

จากตารางที่ 11 แสดงจำนวน และประเภทของผู้ประเมินความเหมาะสมของการดำเนินการใช้โปรแกรมส่งเสริมอัตมโนทัศน์สำหรับเด็กกำพร้าวัยอนุบาลในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท ซึ่งผู้ประเมินเป็นผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ ตลอดระยะเวลา 8 สัปดาห์ของการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ ผู้ประเมินประกอบด้วย ประกอบด้วยนักพัฒนาการจำนวน 2 คน และผู้ดูแลเด็ก จำนวน 14 คน รวมผู้ประเมินความเหมาะสมของการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ จำนวน 16 คน

1.3.1 ผลการวิเคราะห์ค่ามัธยฐานและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายของความเหมาะสมของโปรแกรมฯ ด้านการดำเนินกิจกรรมในโปรแกรมฯ ด้านทัศนคติของเด็กที่มีต่อโปรแกรมฯ และด้านการนำโปรแกรมฯ ไปประยุกต์ใช้ รายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอในตารางที่ 12 ดังนี้

ตารางที่ 12 แสดงค่ามัธยฐานและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายของความเหมาะสมของโปรแกรมฯ

รายการ	\bar{X}	S.D	แปลความหมาย
การดำเนินกิจกรรมในโปรแกรมฯ			
1. โปรแกรมฯ ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับตัวเอง สำรวจตนเอง	4.44	0.69	มาก
2. โปรแกรมฯ ส่งเสริมให้เด็กมีส่วนร่วมในการแสดง ความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน	4.38	0.78	มาก
3. โปรแกรมฯ ส่งเสริมให้เด็กเป็นผู้ริเริ่มที่จะเรียนรู้ในสิ่งที่ ตนเองสนใจ	4.56	1.33	มากที่สุด
4. โปรแกรมฯ ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้จากการทำกิจกรรม ต่างๆร่วมกับเพื่อน	4.44	0.69	มาก
5. โปรแกรมฯ ส่งเสริมให้เด็กกล้าคิด กล้าทำ และ กล้าแสดงออก	4.50	0.62	มากที่สุด
6. โปรแกรมฯ ส่งเสริมให้เด็กเกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง เชื่อมั่นในตนเอง	4.31	0.77	มาก
7. โปรแกรมฯ ส่งเสริมความรับผิดชอบให้กับเด็กในการ ทำกิจกรรมร่วมกันให้บรรลุผล	4.25	0.83	มาก
8. บรรยากาศของการจัดกิจกรรมต่างๆ ในโปรแกรมฯ มี ความอบอุ่น ผ่อนคลายทำให้เด็กเกิดความรู้สึกไว้วางใจ	4.50	0.79	มากที่สุด
รวม	4.42	0.81	มาก

ตารางที่ 12 (ต่อ) แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายของความเหมาะสมของโปรแกรมฯ

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
ทักษะของเด็กที่มีต่อการเข้าร่วมโปรแกรมฯ			
9. ผู้ประเมินสังเกตพบว่าเด็กมีความสนใจและกระตือรือร้นที่จะทำกิจกรรมต่างๆ ในโปรแกรมฯ	4.25	0.66	มาก
10. ผู้ประเมินสังเกตพบว่าเด็กๆ มีความสุข ความพอใจเมื่อเข้าร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ในโปรแกรมฯ	4.56	0.61	มากที่สุด
11. ผู้ประเมินสังเกตพบว่าเด็กๆ มีความเชื่อมั่นในตนเองและกล้าแสดงออกเพิ่มมากขึ้น	4.25	0.66	มาก
12. ผู้ประเมินสังเกตพบว่าเด็กๆ แสดงออกถึงความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง กล่าวถึงตนเองในแง่บวกเพิ่มมากขึ้น	4.19	0.72	มาก
13. ผู้ประเมินสังเกตพบว่าเด็กๆ มีความพึงพอใจในการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับเพื่อนเพิ่มมากขึ้น	4.50	0.71	มากที่สุด
14. ผู้ประเมินสังเกตพบว่าเด็กๆ มีความกระตือรือร้นสนใจต่อสิ่งต่างๆ รอบตัวเพิ่มมากขึ้น	4.19	0.63	มาก
รวม	4.32	0.67	มาก
การนำโปรแกรมฯ ไปประยุกต์ใช้			
15. โปรแกรมฯ สามารถนำไปใช้ หรือประยุกต์ใช้ได้เหมาะสมสำหรับเด็กกำพร้าวัยอนุบาลในสถานสงเคราะห์	4.44	0.60	มาก
16. โปรแกรมฯ มีกิจกรรมที่สามารถส่งเสริมให้เด็กเกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง ซึ่งเป็นวิธีท่านสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับเด็กได้	4.38	0.70	มาก
รวม	4.41	0.65	มาก

ตารางที่ 12 (ต่อ) แสดงค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายของความเหมาะสมของโปรแกรมฯ

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
<i>สรุปความเหมาะสมของโปรแกรมฯทั้ง 3 ด้าน</i>			
1. ด้านการดำเนินกิจกรรมในโปรแกรมฯ	4.42	0.81	มาก
2. ด้านทัศนคติของเด็กที่มีต่อโปรแกรมฯ	4.32	0.67	มาก
3. ด้านการนำโปรแกรมฯ ไปประยุกต์ใช้	4.41	0.65	มาก
สรุปรวม	4.38	0.71	มาก

จากตารางที่ 12 พบว่า นักพัฒนาการ และผู้ดูแลเด็กที่สังเกตการณ์ทดลองใช้โปรแกรมฯ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของโปรแกรมฯ ด้านการดำเนินกิจกรรมในโปรแกรมฯ ด้านทัศนคติของเด็กที่มีต่อโปรแกรมฯ และด้านการนำโปรแกรมฯ ไปประยุกต์ใช้ อยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์ผลโดยรวมแล้วพบว่า โปรแกรมฯ มีความเหมาะสมในระดับมาก

ตอนที่ 2 การนำเสนอโปรแกรมส่งเสริมอัตมโนทัศน์สำหรับเด็กกำพร้าวัยอนุบาลในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไทในฉบับสมบูรณ์

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า โปรแกรมส่งเสริมอัตมโนทัศน์สำหรับเด็กกำพร้าวัยอนุบาลในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท ประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังนี้

- 2.1 ความเชื่อพื้นฐาน
- 2.2 หลักการของโปรแกรมฯ
- 2.3 ผู้ใช้โปรแกรมฯ และกลุ่มเป้าหมาย
- 2.4 กำหนดลักษณะและการทำงานในโปรแกรมฯ
- 2.5 เอกสารและสื่อของโปรแกรมฯ

2.1 ความเชื่อพื้นฐานของโปรแกรมส่งเสริมอัตมโนทัศน์สำหรับเด็กกำพร้าวัยอนุบาลในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

1) ครอบครัวเป็นหน่วยของสังคมที่มีความสำคัญที่สุดต่อการหล่อหลอมพฤติกรรมที่ดีให้กับเด็กแต่สำหรับเด็กกำพร้า เด็กกลุ่มนี้ขาดโอกาสที่จะได้รับการตอบสนองความต้องการพื้นฐานจากครอบครัว ส่งผลให้เด็กกลุ่มนี้ขาดแรงจูงใจในการที่จะพัฒนาตนเองอย่างสมบูรณ์เต็มที่ ตามศักยภาพ ดังนั้นการส่งเสริมให้เด็กกำพร้าเกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเองจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จำเป็นต้องปลูกฝังตั้งแต่วัยอนุบาล เพื่อให้เด็กเกิดแรงจูงใจในการที่จะพัฒนาตนเองต่อไป

2) บุคคลใกล้ชิดมีบทบาทสำคัญในการปลูกฝัง และส่งเสริมอัตมโนทัศน์ให้กับเด็กมากที่สุด ซึ่งการพัฒนาอัตมโนทัศน์ให้กับเด็กต้องทำอย่างสม่ำเสมอในเรื่องของการตอบสนอง การสัมผัส การเสริมแรง การใช้สื่อและกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสามารถและความต้องการของเด็ก รวมถึงการเน้นให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการเลือกทำกิจกรรมที่ตนสนใจ อันจะส่งผลให้เด็กเกิดความรู้สึกพึงพอใจจากความสำเร็จของกิจกรรมที่ตนเป็นผู้ลงมือกระทำ

3) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์สภาพแวดล้อมทางกายภาพและทางสังคม อันจะส่งผลให้เด็กเกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง

2.2 หลักการของโปรแกรมส่งเสริมอัตมโนทัศน์สำหรับเด็กกำพร้าวัยอนุบาลในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

จากความเชื่อพื้นฐานที่กล่าวถึงความสำคัญของบุคคลใกล้ชิดที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้เด็กมีอัตมโนทัศน์ที่ดีต่อตนเอง การจัดกิจกรรมแบบร่วมมือเป็นกิจกรรมกลุ่มที่ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์กับครู, นักพัฒนาการ, ผู้ดูแลเด็ก และเพื่อน โดยตั้งอยู่บนหลักการดังนี้

- 1) เด็กแต่ละคนในกลุ่มมีบทบาทร่วมกันในการทำกิจกรรมและเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม
- 2) เด็กแต่ละคนในกลุ่มมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็น ระดมสมองร่วมกันและได้รับความไว้วางใจจากกลุ่ม
- 3) เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน
- 4) เด็กแต่ละคนมีอิสระในการตัดสินใจ
- 5) เด็กแต่ละคนในกลุ่มได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามความสามารถของตนเอง
- 6) เด็กทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่มแบบคละอายุ

2.3 ผู้ใช้โปรแกรมฯ และกลุ่มเป้าหมาย

ผู้ใช้โปรแกรม

ผู้ใช้โปรแกรมส่งเสริมอัตมโนทัศน์สำหรับเด็กกำพร้าวัยอนุบาลในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมอัตมโนทัศน์ ซึ่งอาจเป็นเรื่องยากสำหรับนักพัฒนาการผู้ดูแลเด็กและครูที่ยังไม่มีประสบการณ์ จึงได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติที่ชัดเจนแน่นอนและเสนอแนวหลักการเทคนิควิธีสอน รวมถึงบทบาทที่ผู้ใช้โปรแกรมฯ ควรปฏิบัติในการจัดกิจกรรม อย่างไรก็ตาม คุณสมบัติที่จำเป็นของผู้ใช้โปรแกรมฯ คือ มีความเชื่อในแนวคิดของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมที่ยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง นอกจากนี้ผู้ใช้โปรแกรมฯ ต้องตระหนักถึงความสำคัญของตนในฐานะที่เป็นบุคคลสำคัญในการส่งเสริมอัตมโนทัศน์สำหรับเด็กกำพร้าวัยอนุบาล

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เด็กกำพร้าวัยอนุบาลที่มีอายุระหว่าง 3-5 ปีที่อยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

2.4 กำหนดลักษณะและการดำเนินงานในโปรแกรมส่งเสริมอัตมโนทัศน์สำหรับเด็กกำพร้าวัยอนุบาลในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

เป็นแนวการสอนแบบหน่วยบูรณาการใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยการให้เด็กช่วยกันระดมความคิดในการเลือกเรื่อง หรือหน่วยที่ตนเองสนใจร่วมกัน จากนั้นจึงร่วมกันทำกิจกรรมแบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมอัตมโนทัศน์ที่ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) ขั้นกำหนดปัญหา
- 2) ขั้นระดมสมอง
- 3) ขั้นวางแผนในการทำกิจกรรม
- 4) ขั้นทำกิจกรรม
- 5) ขั้นสรุปและประเมินผล

การดำเนินการใช้โปรแกรมฯ ใช้เวลาตั้งแต่ 9.30 น. - 11.00 น. สัปดาห์ละ 5 วัน
ตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์ เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์

2.5 เอกสารและสื่อของโปรแกรมส่งเสริมอัตมโนทัศน์สำหรับเด็กกำพร้าวัยอนุบาลในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

เอกสารและสื่อของโปรแกรมฯ ประกอบด้วย

- 1) คู่มือการใช้โปรแกรมส่งเสริมอัตมโนทัศน์สำหรับเด็กกำพร้าวัยอนุบาลในสถานสงเคราะห์ เด็กอ่อนพญาไท จำนวน 1 เล่ม
- 2) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ จำนวน 1 เล่ม
- 3) เครื่องมือสำหรับการประเมินผลโปรแกรมฯ

รายละเอียดของเอกสารและสื่อของโปรแกรมฯ มีดังนี้

- 1) คู่มือการใช้โปรแกรมฯ จำนวน 1 เล่ม

คู่มือการใช้โปรแกรมฯ เป็นเอกสารแนะนำเกี่ยวกับโปรแกรมฯ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักพัฒนาการ ผู้ดูแลเด็กและครูอนุบาลในการนำโปรแกรมฯ ไปใช้ สำคัญในคู่มือการใช้โปรแกรมฯ ประกอบด้วย ขั้นตอนการใช้โปรแกรมฯ สภาพและปัญหาเด็กกำพร้าในสถานสงเคราะห์ ที่มาของเด็กกำพร้า การดำเนินการหลังจากรับเด็กเข้ามาในสถานสงเคราะห์การดำเนินงานในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท การให้การเลี้ยงดูตามกลุ่มอายุ กิจกรรมประจำวันของเด็กวัยอนุบาลในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับอัตมโนทัศน์ แนวคิด หลักการในการส่งเสริมอัตมโนทัศน์ หลักในการจัดกิจกรรม บทบาทของผู้เกี่ยวข้องและสื่ออุปกรณ์ที่ใช้

ในการส่งเสริมอัตมโนทัศน์ ความหมายและความสำคัญของการจัดกิจกรรมแบบร่วมมือ ส่วนประกอบ ได้แก่ ความเชื่อพื้นฐาน หลักการ วัตถุประสงค์ ผู้ใช้โปรแกรมฯ และกลุ่มเป้าหมาย เนื้อหา ลักษณะขั้นตอนการจัดกิจกรรม การดำเนินการและการประเมินผลการใช้โปรแกรมฯ

2) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ จำนวน 4 หน่วย

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมอัตมโนทัศน์สำหรับเด็ก กำพร้าวัยอนุบาล จัดทำเป็นแผนรายหน่วย รวม 4 หน่วย ได้แก่ หน่วยปฐมนิเทศ หน่วยตัวเรา หน่วยสัตว์ และหน่วยต้นไม้ แบ่งเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แผนผังความคิดและแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยนำเสนอเป็นแผนสำเร็จรูป ลำดับเนื้อหาและกิจกรรมอย่างละเอียดในแต่ละวัน รวม 40 แผนหรือ 8 สัปดาห์

ตอนที่ 2 เป็นรายละเอียดแสดงความสัมพันธ์ระหว่างหลักการส่งเสริมอัตมโนทัศน์ กระบวนการในการส่งเสริมอัตมโนทัศน์และพฤติกรรมบ่งชี้อัตมโนทัศน์ โดยแสดงรายละเอียดของบทบาทครูและการใช้คำพูด/คำถามเพื่อส่งเสริมอัตมโนทัศน์

3) เครื่องมือสำหรับการประเมินผลโปรแกรมส่งเสริมอัตมโนทัศน์สำหรับเด็กกำพร้าวัยอนุบาลในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

เครื่องมือสำหรับวัดอัตมโนทัศน์ของเด็กกำพร้าวัยอนุบาล ประกอบด้วย

- 3.1) แบบวัดอัตมโนทัศน์สำหรับเด็กวัยอนุบาล
- 3.2) แบบสังเกตพฤติกรรมอัตมโนทัศน์ของเด็กวัยอนุบาล
- 3.3) แบบสัมภาษณ์อัตมโนทัศน์ของเด็กวัยอนุบาล

เครื่องมือสำหรับประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมฯ ได้แก่

- 3.4) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการดำเนินการใช้โปรแกรมส่งเสริมอัตมโนทัศน์สำหรับเด็กกำพร้าวัยอนุบาลในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท

ความเชื่อพื้นฐาน	หลักการของโปรแกรมฯ	ผู้ใช้โปรแกรมฯและกลุ่มเป้าหมาย	ลักษณะและการดำเนินการในโปรแกรมฯ	เอกสารและสื่อของโปรแกรมฯ
<p>1. ครอบครัวเป็นหน่วยของสังคมที่มีความสำคัญที่สุดต่อการหล่อหลอมพฤติกรรมที่ดีให้กับเด็กแต่สำหรับเด็กกำพร้า เด็กกลุ่มนี้ขาดโอกาสที่จะได้รับการตอบสนองความต้องการพื้นฐานจากครอบครัว ส่งผลให้เด็กกลุ่มนี้ขาดแรงจูงใจในการที่จะพัฒนาตนเองสมบูรณ์เต็มที่ ตามศักยภาพ ดังนั้นการส่งเสริมให้เด็กกำพร้าเกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเองจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จำเป็นต้องปลูกฝังตั้งแต่วัยอนุบาล เพื่อให้เด็กเกิดแรงจูงใจในการที่จะพัฒนาตนเองต่อไป</p> <p>2. บุคคลใกล้ชิดมีบทบาทสำคัญในการปลูกฝัง และส่งเสริมอึดในทัศนให้กับเด็กมากที่สุด ซึ่งการพัฒนาอึดในทัศนให้กับเด็กต้องทำอย่างสม่ำเสมอในเรื่องของการตอบสนอง การสัมผัส การเสริมแรง การใช้สื่อและกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสามารถและความต้องการของเด็ก รวมถึงการเน้นให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการเลือกทำกิจกรรมที่ตนสนใจ อันจะส่งผลให้เด็กเกิดความพึงพอใจจากความสำเร็จของกิจกรรมที่ตนเป็นผู้ลงมือกระทำ</p> <p>3. การจัดกิจกรรมแบบร่วมมือทำให้เด็กเกิดการ เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์สภาพแวดล้อมทางกายภาพและทางสังคม อันจะ ส่งผลให้เด็กเกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง</p>	<p>จากความเชื่อพื้นฐานที่กล่าวถึงความสำคัญ ของบุคคลใกล้ชิดที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้เด็กมี อึดในทัศนที่ดีต่อตนเอง การจัดกิจกรรมแบบร่วมมือเป็นกิจกรรมกลุ่มที่ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้จากการมี ปฏิสัมพันธ์กับครู, นักพัฒนาการ, ผู้ดูแลเด็ก และเพื่อนโดยตั้ง อยู่บนหลักการดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เด็กทุกคนในกลุ่มมีบทบาทร่วมกันในการทำกิจกรรมและเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม 2. เด็กทุกคนในกลุ่มมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็น ระดมสมองร่วมกันและได้รับความไว้วางใจ จากกลุ่ม 3. เด็กแต่ละคนมีอิสระในการตัดสินใจ 4. เด็กทุกคนในกลุ่มได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตามความสามารถของตนเอง 5. เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน 6. เด็กทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม แบบคละอายุ 	<p>ผู้ใช้โปรแกรมฯ: ผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กกำพร้าวัยอนุบาลในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท ได้แก่ ผู้ดูแลเด็ก, นักพัฒนาการและครูอนุบาล</p> <p>กลุ่มเป้าหมาย: เด็กกำพร้าวัยอนุบาลที่มีอายุระหว่าง 3 - 5 ปีที่อาศัยอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนพญาไท</p>	<p>เป็นโปรแกรมการจัดกิจกรรมแบบร่วมมือเริ่มจากการให้เด็กลำเสนอหัวข้อเรื่องที่ตนเองสนใจ จากนั้นร่วมกันลงมติในการเลือกหัวข้อเรื่อง แล้วดำเนินการจัดกิจกรรมที่ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ขั้นกำหนดปัญหา 2. ขั้นระดมสมอง 3. ขั้นวางแผนในการทำกิจกรรม 4. ขั้นทำกิจกรรม 5. ขั้นสรุปและประเมินผล <p>การดำเนินการใช้โปรแกรมฯ ใช้เวลาตั้งแต่ 9.30 น. - 11.00 น. สัปดาห์ละ 5 วัน ตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์ เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์</p>	<p>เอกสารของโปรแกรมฯ ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. คู่มือการใช้โปรแกรมฯ จำนวน 1 เล่ม 2. แผนการจัดกิจกรรม 4 หน่วย ได้แก่ หน่วยปฐมนิเทศ หน่วยตัวเรา หน่วยสัตว์และหน่วยต้นไม้ 3. เครื่องมือสำหรับการประเมินผล ประกอบด้วย <ul style="list-style-type: none"> • แบบวัดอึดในทัศน • แบบสังเกตพฤติกรรม • แบบสัมภาษณ์ <p>เครื่องมือประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมฯ</p> <ul style="list-style-type: none"> • แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ